

Versologie

V sylabotónickém systému je nositelkou metra stopa = skupina hlásek s jedním metrickým přízvukem. Stopa obsahuje vždy *tezi* (těžkou dobu), která má přízvuk, a *arzi* (lehkou dobu), která přízvuk nemá. Lehkých dob může být i více.

– U
láska

– U U
nádobí

U –
a byl

sestupné stopy

vzestupná stopa

Metrický přízvuk

Označení: \acute{X} *přízvukná slabika*

X *nepřízvukná slabika*

Někdy se metrický přízvuk zcela shoduje s rytmem řeči:

Hrášek kvete.

$\acute{X}X \quad \acute{X}X$

$- U \quad - U$

DAKTYL

Tvořen třídobými daktylskými stopami, po tezi následují dvě arze: – U U

– U U / – U U / – U U / – U (U) neúplná stopa
Oblaky Země jsou synové tkliví,

– U U / – U U / – U U / – U (U) neúplná stopa
matičku Zemi si krví svou živí.

TROCHEJ

Tvořen dvoudobými trochejskými stopami,
po tezi následuje arze: – U

– U / – U / – U
Byltě jednou jeden

– U / – U / – (U) *neúplná stopa*
starý dobrý král.

DAKTYLOTROCHEJ

Daktylská stopa v pravidelném uspořádání
střídá trochejskou: – U U – U

– U U / – U / – U U
Zrcátko v zlatém oválu

– U U / – U / – U U
ztrácelo stříbro pomalu.

JAMB

Dvoudobá stopa, po arzi následuje teze: $U -$

$U - / U - / U - / U -$
Jak dlouhá noc - jak dlouhá noc -

$U - / U - / U - / U (-)$ *neúplná stopa*
Však delší mně nastává.

ANAKRUZE - PŘEDRÁŽKA

Slabika či skupina slabik rytmicky nedůrazných,
které jsou předražené před pravidelnou rytmickou řadu.

– U U/ – U U/ – U U/ –
... s mečem se křižoval blýskavý meč,

– U U/ – U U/ – U
zezadu po mně se točí

U/ – U U/ – U U/ – U U/ – U
v té uhelné masce dvě pardálí oči.

Rytmický rozbor a určení metra

Studijní tip: Josef Hrabák, Úvod do teorie verše

Zimní krajina

Λ - neúplná stopa

*Jak je asi nyní venku,
kde zněl hovor náš a smích?
Pusto v sadě, na nádvoří,
děsné ticho v alejích!*

´X X´X X´X X´X
´X´X´X X´X X´X Λ
´X X´X X´X X´X
´X X´X X´X X̄ Λ

*Cesta jako po vymřeni,
všudy sněhu modrý stín,
mlčí les a mlčí řeka,
mlčí jez a mlčí mlýn.*

´X X´X X´X X´X
´X X´X X´X X´X Λ
´X X´X X´X X´X
´X X´X X´X X´X Λ

8 1 8 0 8 0 5 0

Závěr: trochejské metrum

(7)
- U - U - U - U